

Shabbos Parshas Ki Savo - September 24, 2016

טיב התבלין

מאת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבעוביץ שליט"א ר"י שער השמים ירושלים ע"ה

ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלקיך נתן לך ושמת בטנא ... (נו-2) - הבאת הביכורים ותכליתם

אזנה תכלית מצוה הביכורים המפורשת בפרשתה היא להשריש בלבבות בני ישראל שכל הטובות הבאים עליהם הינם מתנת אלקים, ואילו לא רצה הקב"ה שיוכו לכל אלו הטובות לא היו זוכים בהם, ואף אם יודע האדם שהיה עליו לעמול קשות, עליו להביא כי אילו לא רצה הקב"ה היה כל עמלו לדיק, יכול היה לעמוד תחת השמש ולהרוש ולרוע לעשות כל התנצור, ולבסוף לא היה תוצאה אלא יתלה כדבעי, ורק מחסדי המקום אכן הצמיחה הארץ את יבולה וזיכו אותו מן השמים להחיותו ברת וכדי שלא יתרגל האדם כי כך הוא טבעו ומנהגו של עולם, ויזכר כי תלוי הוא ברצונו של מי שאמר והיה העולם, אמרה תורה שעל האדם לקיים מצוות ביכורים וכדי שיבין האדם מטרת מצוה זו, קדמה תורה ואמרה: מצוה זו עליך לקיים כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך תגלה אורח שהיית עמל זה ארבע עשרה שנה בכיבוש הארץ וחילוקה, אף שכדי לזכות בה היה עליך לעמול קשות בקרב המלחמה, ואם כן נראה לך כי ידושה היא לך מצד כוחך ועוצם ידיך, והנך בעל הבית השלם בכל אשר לך, בכל זאת עליך לדעת כי טעוה היא בידך, ולולא השגחת השבת לא היית זוכה לכל זאת, ולכן הנך מצווה לעשות פעולה כדי להשריש זה הדבר בדרעתך.

פעולה זו עליך לעשות דוקא בדבר אשר הנגתה הטבע ממעה לאמר כי הכל תלוי ביגיעת הבשר, אחר אשר יגיעת בעמל ידיך בודישת הארץ ובוריעת הנטעים, והנך יושב ומצפה מתי יהיה ניכר אותות יגיעתי על פני הארץ, ואז כאשר כבר רואים איזה תאנה שבכרה, איני כמה חביבה היא על בעליה באותה שעה, הרי כל כולו הוא מלא שמחה על אשר זכה בסופו של דבר להכיר בעמלו, ובאותה שעה ממפאר הוא ביגיעו למאור, ודוקא אז עליו להכיר מיד כי הכל מאת ה', ודוקא על אותה תאנה יכרוך גמי לאות ולסימן כי זוהי לשמים להראות בזה כי מכיר הוא כי אין הדבר תלוי בו, ומשולחן גבוה וזה, רק שרצון השבת"ת היה שיעלה האדם ג"כ פעולה בטעית אבל אין הדבר תלוי לא בו ולא בפעולותיו. והנה ענין חרידי שעל האדם לומר בעת הבאת הביכורים כי מתחיל הוא מאמר אבר אבי, ומכוון בזה אף שחומר שעה טעה ברשע לומר כי הכל תלוי בטבע, ולכן ניסה להחליף משכורתו של יעקב עשרת מונים, והכל מחמת טעותו כי ע"י יניב רווחיו ע"פ הטבע, ואף אם ראה בכל פעם כי אין הדבר תלוי בטבע, והכל הוא ע"י ההשגחה העליונה כב"ז מחמת רשעו לא היה מסוגל להאמין ושוב ושוב ניסה בתחבולותיו, כל זאת אינו שייך כי אם בגוי נבל, אך לא כן אנו בני ישראל, מאמינים אנו כי הכל הוא בהשגחתו העליונה, ועל ידו זכינו לכל הטובות והחסדים שוב ממשכים אנו ומזכירים ידידת אבותינו במצרים, ואין שראינו אז בגלוי אף שהקב"ה היה מנהיגה והוא המשיגה עלינו, ולולא ידו החזקה הרי היינו עד היום עבדים שפלים ומרודים, וכיון שכן מאמינים אנו שגם לעת עתה מנהיג הוא את העולם, אך מטעם הכמוס עימי אראה לנכון להנהיג על פי הטבע, כל זאת אומר האדם בהבאת הביכורים ומסיים ועתה הגה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי וגו' וכל זאת כדי לבטא כי מכיר אני בטובתך ואינני בגדר כפי טובה, זוהי תכלית מצוה זו.

מאוצרותיו של המגיד

מאת הרב שלום פערל שליט"א מגיד משרים בקלק בית שמש

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו (כז-1) - ביאור כוונת המילים 'אשר יהיה בימים ההם' תב רש"י, "אשר יהיה בימים ההם - אין לך אלא כהן שבימך, כמו שהוא" אולם הרמב"ן נחלק על דבריו, וכתב, "וטעם 'אל הכהן אשר יהיה בימים ההם' אל הכהן אשר יהיה שם בימים ההם, כי הם נתונים לאנשי משמר ככל הקבנוות (וכדאייתם בביכורים פרק ג' משנה ז'), 'וחכמים אומרים, ונתנין אותם לאנשי משמר, והם מהלכין ביניהם, כקדשי המקדש' (ל-כשאר קדשי המזבח). ולא שיוליך עמו כהן מעירו כדי להקריב את ביכוריו, ורש"י כתב 'אין לך אלא כהן שיהיה בימך, כמות שהוא', ולא הבינותי זה, כי בענין חוקן ממרא ראוי לומר 'אל השופט אשר יהיה בימים ההם', ואע"פ שאינו גדול וחכם כשופטים הראשונים אשר היו לפנינו מן העולם, צריך לשמוע לו, שיפיתם בדורו כשמואל בדורו, אבל בהקרבת הביכורים, למי יבאום אם לא לכהן אשר יהיה בימיו. וכן (היינו, שאננם, שלכאורה כדברי רש"י) ראיתי בספרי, 'ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם - זו היא שם' יוסי הגלילי אומר, וכי תעלה על דעתך שתבוא אל כהן שאינו בימך, אלא כהן שהוא מוחזק וכשר לך באותו הימים (ולכאורה כוונתו היא שתבא לו את ביכורך, ואף על פי שקדמיו היו צדיקים וחסידים יותר ממנו, והרי, שלכאורה בדברי הספרי מבואר כדברי רש"י) וכו', ונראה (היינו, שאף שלכאורה נראה שבדברי הספרי מבואר כדברי רש"י, מכל מקום יש לפרש את דברי הספרי בדרך אחרת, והיינו) שהם ידרשו בזה, שאם הקריב ביכורים או עולה וקרבנות בכהן שהוא בחזקת כשר, ולאחר זמן נמצא שהוא בן גרושה, שהקרבנות כשרים, וכמו שמוזכר בפרק האחרון של קידושין (והיינו, ששם [ס"ז] איתא, 'זבן גרושה ובן חלוצה דעבודות כשריה מגלן, אמר רב יהודה אמר שמואל, דאמר קרא 'והיית לו ולרועו אחרי' - בין זרע כשר ובין זרע פסול [ו-חלל, ולכתחילה לא אכזמר, דהא מחולל קרייה רחמנא, שנתחלל מקדושת כהן [רש"י] אברהם שמואל אמר מכאב, 'מך ה' חילו ופועל ידיו תרח' - אפילו חולץ שבו [ו-חללך שבו, חללך שבשבת לוי, דקרא שבשבת לוי כתיב [שם]] תרצה, רבי ינאי אמר מכאב, 'ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם' - וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל כהן שלא היה בימיו, אלא זה כשר ונתחלל) וכו'".

ובמורד"י ישיב דעת רש"י, "ואני שמעתי ולא אבין, כי מה הפרש יש בין השופט בדינך, ובין הכהן בהקרבת הביכורים כי כמו שיש לו למי שמביא דינו לפני השופט, לומר, אהרן שאין השופט הזה גדול וחכם, כשופטים הראשונים אשר היו לפנינו מן העולם, איני רוצה להביא דיני לפניו, ככה יש למי שמביא ביכוריו לפני הכהן, לומר שאין הכהן הזה צדיק וחסיד כמו הראשונים אשר הביאו לפניו מן העולם איני רוצה להביא ביכורי לפניו, ואני חסיד לא כדלדור, או כדלך לקבל ברכתו. להכיר כי הכל ביד שמים, ועל ידי זה יבוא לידי הכנעה לפני בורא, ויבין כי אכן מלא כל הארץ כבודו, ומתוך כך יתעורר הידאה בו והיה חרד לקיים דבר ה'.

Chortkover Rebbe, R' Yisroel Friedman zt"l (quoted in **אומר**) - "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל" - The commandment where *Hashem* mainly considers the fact that you are doing the *mitzvah*. With *Bikkurim*, too, because one has given these *mitzvos* from His high place in Heaven and finds his in **R' Chaim ben Betzael zt"l** (brother of the Maharal M **Przasnysz**) - "It is recorded in **Sefer Maharil** that people in some *Parshas Ki Savo*. Since the curses are written in the singular in this section, as it would sound as though the curses are directed to the individual, led to disgraceful situations in some synagogues. The *Torah* is read for several hours, as no congregants were willing to come and witness the catastrophes to this sin, of having to wait hours until a volu-

A Wise Man would say:
 "You spend years telling your parents to get off your back."
 Printed By: Mailway Services,
 Serving Mosdos and Businesses
 Worldwide Since 1980
 (1-888-Mailway)

Dedicated by the Mermelsteins
 שמות האשה אתה בתי יחושע
 לשטיין ע"ה, יאצניש כ"ד אלול
 נשמתה צדורה בצדור החיים

הלכות מאת מוה"ר ברוך הירשפילד שליט"א
דראש כולל עטרת חיים ברוך קליבלנד הייטס

1) A Young Girl. A young girl between the ages of 5-10 (including 10) removes the *issur* of *Yichud* when a man and another lady are present. A girl of that age will not be tempted to sin, yet she is old enough to tell others what she sees. This will discourage the lady from sinning. This *heter* ends at the age of eleven when the girl herself might be persuaded to sin. However, if she is a daughter, granddaughter or sister of the man, where there is no temptation to sin, she can still be a “Guardian” even after age 11. A boy from age 5 and up is a *Shomer* (from age 5-9 he is no different than a girl and from 9 and above, he is like a man) and with a boy present, one man can be with one lady.

2) A Lady Whose Husband is in the City. In such a case, where the husband is local and knows where his wife is, this permits her to be secluded with a man, and permits other ladies to be there as well. The reason is that since the wife will not sin, the others will also not sin. **CORRECTION:** This *halacha* necessitates a correction to last week’s material. We concluded with a *halacha* that if a male teacher is the only man in a locked school building with female teachers and students, he is relying on the opinion of Rashi. This is usually not the case, because in most cases, there will be at least one married lady teacher whose husband is present in the city, which then permits all of them to be there, as explained.

3) A Close Relative. A sister, daughter, granddaughter, mother or grandmother of the man permits *Yichud* for him with another lady. Since the relative will not sin the other will also not sin.

הוא היה א Taam V'daas) would say:	(1) אבן העזר כבי' (2) בית שמואל אה"ע כבח' (3) אגרות משה אה"ע בטו, ד"סה' (4) אה"ע כבי'
Family לעילוי מעורר תה	Special Mazel Tov to Avery & Adina Kornbluth on the Aufruf and upcoming marriage of their son, Simcha, to Tovi Shleifer. May the young couple be zoche to build Bayis Ne'eman B'Yisroel לשם ולתפארת

מעשה אבות סימן לבנים

וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב וגו' (כו-ה)

Among the *Sifrei Torah* positioned in rows inside the Aron *Hakodesh* of Brooklyn's *Yeshiva and Mesivta Torah Vodaath*, there is one *Torah* scroll dedicated to the everlasting memory of “Aryeh ben Leah Kornblit and his wife,” who perished in the Holocaust. Memorials such as these are not uncommon. Many of those who were spared the slaughter of European Jewry have written *Torah* scrolls to perpetuate the names of loved ones whose final resting place is unknown. But this *Torah* scroll in the ark of the renowned *Yeshivah* is unique in that the initial payment for it was not made by survivors, but by the two martyrs themselves whose names are embroidered on its velvet mantle.

The story behind this unusual occurrence was recounted by the venerable *Rebbe* of *Blusztov*, **R' Yisroel Shapira zt”l**. The *Rebbe* himself was a survivor of the Janowska death camp, near Lvov, from which only a handful of the 3,000 inmates emerged alive at the time of liberation. One cold winter's night, a Jewish kapo (overseer) entered the *Rebbe's* barracks and called out that the rabbi should get up. Not one person stirred. It was clear that the rabbi was to be singled out for special torture, so what was the point of saying anything? The kapo then changed his tone and reassured the inmates that nothing would happen to Rabbi Shapira and that he had an important message for him. Finally, R' Yisroel rose from his bunk.

The moment the *Rebbe* identified himself, the kapo took out a crumpled envelope and placed it in his hand. Wordlessly, the *Rebbe* opened the envelope and drew out a sheet of paper, with words scribbled in pencil. It was obvious that the note was written in great haste and whoever had written it had not much time to spare. It read as follows:

January 13, 1943. My dear Rabbi Yisroel Shapira, may you have a long and happy life!

They have just surrounded the bristle factory in the ghetto where some 800 of us have been working, and we are about to be put to death. The only question they are still debating is whether they should shoot us on the spot or take us to the ovens. Please, dear Rabbi, if you should be found worthy of being saved, and if you should be able to settle in the Land of Israel, see to it that somewhere upon our holy soil, a little marker is put up with my wife's name and my own so that our names should not be forgotten. Or maybe - no matter where you will make your new home - you might have a Torah scroll written in our memory. I am enclosing fifty American dollars, which I hope the messenger to whom I am giving this note will give to you. I must hurry, because they have already ordered us to take off our clothes.

When I get to the Other World, I will convey your greetings to your holy ancestors and will ask them to intercede on your behalf so that your days may be long and happy. Your servant, Aryeh ben Leah Kornblit.

P.S. My sister's children are living with a Gentile family named Vasilevsky, near Gredig. Please take them from there and turn them over to a Jewish family. Whatever happens, they must remain Jews. My wife, Sheva bat Chaya, was shot yesterday.

An old fifty-dollar bill fell out of the envelope. The *Rebbe* clasped the letter to his chest and carried it with him wherever he went. He survived the war and made his way to the U.S. where in the spring of 1946, he attended a large *Melava Malka* on the Lower East Side of New York. Among the 500 people in attendance were great rabbis and scions of rabbinic and chasidic dynasties who survived the Nazi death camps and arrived in America only weeks or months before.

The audience sat in stunned silence as one Holocaust survivor after the other ascended the speaker's *dais* and told over their stories. When it was the *Bluszhover Rebbe's* turn, he did not tell his own story but instead, in a voice choked with sobs, read aloud the letter from Aryeh ben Leah Kornblit. The hall resounded with bitter weeping. The *Rebbe* appealed to the audience to help him carry out the last wishes of this holy Jew to commission a *Sefer Torah*, and the response was generous. Eventually the *Torah* scroll was completed and consecrated in a joyous event at *Yeshiva Torah Vodaath*.

The *Blusztover Rebbe* concluded, “Consider what strength *Hashem* gives to His people. Here you have a man who saw his wife shot, who himself was about to die, and yet found it in his heart to think of those who would live after him who would hold a *Sefer Torah* in their arms...”

משל למנה הדבר דומה

משל: Reb Yerachmiel Boyer, Chairman of *Kupat Cholim Meuchedet*, told the following story: “I was once in Tel Aviv on business, and I lost my wallet. It contained a large sum of cash which wasn't even mine. I retraced my steps and searched tirelessly, but to no end. All my efforts were in vain.

“A few days later, I received a telephone call from a man I didn't know, a resident of Tel Aviv. He told me that he found my wallet, and that I could pick it up at his home.

“When I arrived, I realized that this honest person was an irreligious Jew, who not only did not observe the *mitzvos*, but in the course of conversation, he made it clear that he

didn't respect the *Torah* or anything to do with religion. I was stunned: Why had such a man decided to return such a large amount? How could he resist the lure of easy money?

“That's when he explained things to me: ‘When I found your wallet and saw all that money, I decided to keep it for myself. I later opened it again and saw a photograph of a rabbi inside. As I looked at the photograph, I began to shake with fear and I realized that I couldn't keep the money, that I must do the right thing and return it to its owner.’”

Reb Yerachmiel asked to see the picture. The person in the photograph who “scared” an irreligious man into doing the

וענינת ואמרת לפני ה' אלוקך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט וכו' (כו-ה)

Rashi and the **Daas Zikeinim** quote the *Gemara* in *Sotah* that the word "וענינת" means "בקול רם" - in a loud voice. The farmer brings his first fruit and says to the *kohen*: "ארמי אבד אבי ..." - the same words we say in the *Haggada*, containing references to some of the darkest times in our history. Why must he speak in a loud voice - we do not find any such reference in last week's *parsha* when it says "ונעתה" or "ונענ"? Furthermore, if the farmer is thanking *Hashem* for his bountiful harvest, why does he recall the difficult times that his ancestors went through? Shouldn't he rather recite happy words of gratitude to *Hashem*?

My *machshava* is that when a *Yid* cries out to *Hashem*, begging Him for all the things he needs in a loud voice, *Hashem* hears his *tefillos*. So when these *tefillos* are answered, shouldn't he thank *Hashem* the same way - "בקול רם" - in a loud, joyous voice? His feelings of gratitude must be conveyed with the identical intensity with which he was initially beseeching *Hashem*! Perhaps this is why we say "מודים דרבנן" out loud, by the *beracha* of “*Modim*.” We cannot just answer *Amen* to the *chazan's beracha* and be יוצא with his *Modim* - we must each individually thank *Hashem* in our own personal way!

For this reason, when the farmer brings his *bikkurim*, now is the time to dwell upon the traumatic events of the past in order to recognize that whatever happened was from *Hashem* and it was all good! Had Yaakov not suffered in Lavan's house, he would not have married the four *Imahos*. Had our forefathers not seen such bitter and strenuous years as slaves in Egypt, they would have been there for another 190 years. Each difficult event was a catalyst for something good to happen. Now, when the farmer is thanking *Hashem* for all his bounty, he recounts the troubles of the past, teaching us a lesson of vital importance that *Hashem's* grand plan is all for the best and a *Yid* must show his gratitude for everything that happens in his life!

And this is why it says "וזהשינוך" by the קללות (curses). To make us realize that even when a supposed קללה comes into our lives, it is really a ברכה. ברכה. והשינוך. - the realization and understanding that it's from Hashem and it's all good, should reach us!

DRUSH V'CHIDDUSH

ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אתם (כו-כו)

Cursed is he who does not uphold the words of this Torah.” The **Ramban** cites the *Yerushalmi* (סוטה 4ד): “*This refers to the chazan who fails to ensure that the Torah scroll is properly lifted and does not fall.*” In other words, says the Ramban, one who fails to properly do “*Hagbaha*” - the ritual of lifting the *Torah* scroll to show the writing to everyone in the synagogue, brings about a curse. Does failing to properly lift the *Torah* really qualify for a curse? Does a flawed *Hagbaha* rank among the most grievous offenses a Jew can commit, such as idolatry, murder, deviance and bribery?

When the *Torah* is lifted and shown to the congregation, this is not a cognitive, intellectual experience. The purpose is not to teach or instruct, but rather to create a positive association and emotional bond with the *Torah*. *Hagbaha* is

EDITORIAL AND INSIGHTS ON THE MIDDAH OF תשובה

The **Nefesh HaChaim** often uses the word "כרת" (excision) when he speaks about punishment for sins. *Kares* is a horrible form of sanction because it totally "cuts off" or disconnects one from his people. But why does he mention this form of retribution? In the *Torah*, there are very few sins that a person gets *kares* for. Only sins like eating *chometz* on *Pesach*, not having a *Bris Mila*, or not following the laws of family purity are punished with *kares*. In fact, in the entire *parsha* of the *Tochacha*, which lists the terrible curses that will befall *Klal Yisroel* if they do not listen to the word of *Hashem*, *kares* is not mentioned once.

The answer gives us insight into what happens when we sin and why *Teshuva* is so important! **R' Chaim Volozhiner zt”l** explains that every sin has an element of *kares*-disconnection, not as a punishment but as a consequence. The direct outcome of sin, any sin, whether it is speaking *lashon hara*, *Chilul Shabbos* or hurting another's feelings, is a manner of cutting oneself off from *kedusha* and distancing oneself from *Hashem*. *Teshuva*, therefore, is necessary to RETURN and restore the connection to what it was before the person sinned. It is so important that we understand the true meaning of sin and of *Teshuva*. When people sin, it is not that they are the same people they were before the sin. NO! They are NOT the same as they were before at all! They are damaged because they have caused themselves to be disconnected from their source. They are intrinsically not the same individuals they were before. Sin has changed their essence. To change them back, they need *Teshuvah*!

Now we can comprehend the awesome power of *Teshuva*. When a person repents his sins, he is not the same person he was before. He has changed his essence because he has reattached himself to his Source of life and holiness. Sin is not just a “bad” thing to do while *Teshuva* is a “good” thing to do. A person actually becomes a totally different individual because of them.

CONCEPTS IN AVODAS HALEV FROM R' CHAIM YOSEF KOFMAN

מחשבת הלב

ובאו עליך כל הקללות האלה וירדפוך והשינוך עד השמדך (כח-כח)

דרגת יתירה

FROM THE WELLSPRINGS OF R' GUTTMAN - RAMAT SHLOMO

On behalf of thousands of Shomer Shabbos Jews - www.chickensforshabbos.com - the charity that simply feeds & clothes Shomer Shabbos Jews in Pretz, Yisroel with zero overhead